

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 8 februari 1918 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

I en till riksdagen avlåten, den 22 januari 1918 dagtecknad proposition nr 33 som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över finansärenden för den 10 och den 22 januari 1918 samt av i lagrådet fört protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna

Förslag

till

Lag

om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1919, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1918.

Till ovanberörda statsrådsprotokoll den 10 januari 1918 har departementschefen i ärendet anført följande:

»I en till Kungl. Maj:t den 16 mars 1917 ingiven skrivelse anförde styrelsen för svenska bankföreningen i huvudsak följande:

Jämlikt 49 och 165 §§ i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finge banks inlåning ej överstiga fem gånger beloppet av bankens egna fonder. Denna bestämmelse vore avsedd att trygga bankernas soliditet. En dylik begränsning av bankernas inlåningsrätt, mot vilken redan under normala förhållanden anmärkningar kunde framställas, vore emellertid olämplig med hänsyn till de under det pågående kriget uppkomna förhållandena. Insättningarna i bankerna hade ökats i synnerligen hög grad och det syntes som om denna ökning ännu icke nått sin kulmen. Emellertid kunde det antagas, att en högst avsevärd del av de penningar, som uppsamlades i bankerna därför att de ej kunde göras fruktbärande på annat håll, efter kriget åter skulle söka sig ut i rörelsen. Det måste anses olämpligt, om bankerna till följd av en tillfällig inlåning skulle nödgas öka sina fonder till belopp, som komme att i framtiden visa sig allt för stora. Bestämmelserna i ovannämnda lagrum borde därför få dispositiv karaktär, så att t. ex. bankinspektionen tillades rätt att på därom gjord ansökan för högst ett år åt gången medgiva befrielse från iakttagande av föreskriften om begränsning av inlåningen.

Uti infortrat underdånigt utlåtande över berörda framställning anförde bankinspektionen, bland annat: Vad styrelsen för svenska bankföreningen framhållit beträffande ovannämnda lagbestämmelsers verkan under de förhållanden, som skapats under det pågående kriget, vore förtjänt av stort beaktande. Enligt bankinspektionens åsikt hade styrelsen anført fullgiltiga skäl för en förändring under den tid, dessa förhållanden kunde komma att bestå. Emellertid vore det för vinnande av det avsedda ändamålet tillfyllest och jämväl i övrigt mest lämpligt, att ifrågasvarande lagbestämmelser genom en provisorisk lag försattes ur gällande kraft till en början under ett år och därefter eventuellt för den ytterligare tid, som av de angivna abnorma förhållandena kunde påkallas. Då det emellertid egentligen torde vara allenast de större bankerna med kontor i landets affärscentra, som rönt den ovan antydda inverkan av krigstiden, men däremot de mindre bankerna, för vilka för övrigt den ifrågasvarande regeln jämväl under normala tider hade sin största betydelse, icke i nämnvärd mån torde hava berörts därav, borde den provisoriska lagstiftningen omfatta allenast bankbolag med fonder, som uppginge till något så när betydande belopp, förslagsvis minst fem miljoner kronor.

I överensstämmelse med bankinspektionens yttrande utarbetades inom finansdepartementet ett lagförslag i ämnet. Sedan från lagrådet inhämtats utlåtande över lagförslaget, föreslog Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 16 april 1917 dagtecknad proposition, nr 249, riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 4 maj 1917, nr 142, att riksdagen bifallit propositionen. Under erinran om vissa inom lagrådet framställda anmärkningar mot förslaget, vilka syntes varit föranledda av farhågor för att den provisoriska lagen skulle kunna komma att sättas ur kraft så plötsligt, att bankerna icke erhöles tillräcklig tid på sig för avvecklingen, framhöll riksdagen därvid tillika, att enligt riksdagens mening Kungl. Maj:t icke skulle underlåta att, därest den provisoriska lagen ansåges böra träda ur tillämpning, i tid vidtaga sådana åtgärder, att de befarade olägenheterna bleve undanröjda.

Den 15 maj 1917 utfärdade Kungl. Maj:t lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse av följande lydelse:

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1918, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

I skrivelse den 8 november 1917 anhölls från finansdepartementet om yttrande från bankinspektionen, huruvida åtgärder borde vidtagas för åvägbringande av fortsatt giltighet av ifrågavarande lag utöver den 1 juli 1918.

Bankinspektionen har i sin den 20 november 1917 dagtecknade svarsskrivelse förklarat, att, som de förhållanden, vilka föranlett berörda provisoriska lag, fortfarande vore för handen och, såvitt bedömas kunde, länge komme att bestå, lagen syntes böra prolongeras till den 1 juli 1919.

Sedermera har Svenska bankföreningen i en den 3 december 1917 inkommen underdånig skrivelse hemställt om utsträckt giltighetstid för berörda lag samt därvid, under hänvisning till de av styrelsen i dess förra framställning anförda skälen, upplyst, att sammanlagda saldona å

de privata bankernas giroräkningar ytterligare stigit från 486,564,631 kronor år 1916 till 691,330,350 kronor den 31 oktober 1917.

Departements-
chefen.

Även jag är av den åsikten, att bestämmelserna i lagen den 15 maj 1917 böra förnyas för ytterligare ett år under förutsättning, att Kungl. Maj:t fortfarande tillerkännes befogenhet att tidigare sätta dessa bestämmelser ur kraft, därest ändrade ekonomiska förhållanden därtill giva anledning.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan anmärkning.

På de i ovanintagna statsrådsprotokoll åberopade skäl har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 33
må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 februari 1918.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Ekman, Gustafsson, friherre Langenskiöld, Nilsson, Wickman* och *Jönsson* samt

av andra kammaren: herrar *Gustafsson i Örebro, Berg i Munkfors, Sommelius, Jonsson Gumboda, Borggren, Bäcklund, Lovén* och *Andersson i Milsmeden*.
